

Verslag

Datum

16 januari 2020

Zaaknummer

2020-000434

Blad

1 van 4

Onderwerp

Oordeelsvorming startnotitie accenten economische beleidsperiode (PS2019-772)

Aanwezig

Voorzitter: Karin Jeurink

Vertegenwoordigers fracties: Peter Baks (PvdA), Daisy Vliegenthart (CDA), Peter Vermaes (FVD), Wouter Kamp (ChristenUnie), Maïta van der Mark (GroenLinks), Elmar Vlottes (PVV), Theo Weijers (50PLUS), Mieke Hoezen (SP), Lester van der Pluijm (PvdDieren), René Westra (VVD)

Namens Gedeputeerde Staten: Christianne van der Wal

Namens Griffie: Alida Mooy

Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering om 11:00 uur.

Spreekrecht

Hiervan wordt geen gebruik gemaakt.

Beraadslaging

De **voorzitter** antwoordt op een vraag van de PvdA dat de Agendacommissie in dit geval alleen een oordeelsvormende bijeenkomst voldoende achtte, omdat het om een startnotitie gaat, en omdat er geen besluit van PS gevraagd wordt. **PvdA**: GS schrijven dat zij willen dat de burgers van Gelderland merkbaar gaan profiteren van dit beleid. Hij betreurt dat naast hogeschool en universiteit het mbo niet genoemd wordt. Het college spreekt immers wel over het inzetten op zorg en techniek, op het gebied van Onderwijs & Arbeidsmarkt. Hij onderstreept de drie doelstellingen en vraagt vooral initiatieven van onderop te blijven financieren aangezien initiatiefnemers zelf niet altijd draagkrachtig genoeg zijn. Voor het **CDA** draait economie om waarden, voor de gehele samenleving. De overheid moet voorwaarden creëren zoals onderwijs en regelgeving. Daarom vindt zij 'verdienvermogen' geen goede term. Winst maken zou niet voorop moeten staan. De tweede doelstelling herkent de fractie zeker. Ze vraagt of PS een evaluatie van het beleid tot nu toe mogen verwachten. In de derde doelstelling vindt zij bepaalde accenten niet terug, zoals aandacht voor familiebedrijven en starters. En het aspect stikstof ontbreekt in de notitie. Wat betekent het rapport van de commissie-Remkes voor ons economisch beleid? **FVD** vindt focus op beperkt aantal zaken is goed en is ook voorstander van innovatie, ook op het gebied van digitalisering. Benadrukt dat de provincie het wel bij de faciliterende rol moet houden, vrijheid voor ondernemers is belangrijk. Jammer dat ook hier weer het klimaatbeleid bij gehaald wordt. PS en GS moeten handelen in het belang van Gelderland. CO₂-reductie mag niet ten koste gaan van de economie. **ChristenUnie** vraagt of het mes niet aan twee kanten snijdt, als je stikstof aanpakt pak je meteen klimaatproblemen aan. **FVD** vindt van niet, bouw en boeren hebben nu grote

problemen. De fractie denkt dat de mate van CO₂-uitstoot erg overdreven wordt. Onder welke voorwaarden zijn GS bereid bepaalde doelstellingen wat af te zwakken? Als er bijv. een recessie komt, wil het college dan de eis van 55% broeikasgasreductie in 2030 opschuiven naar 2032 als we zien dat er meer druk op bedrijven komt? FVD wil constructief meedenken maar niet als het accent ligt op klimaatbeleid. Oproepen tot klimaatdemonstratie (staat in een andere Statenbrief) lijkt hem niet de goede weg. **GroenLinks** vraagt zich af hoe het zit met het verdienvermogen van burgers. Circulaire economie is immers integraal. Zij vindt de opmerking van CDA om het een waardencreatie te noemen veel beter. Als producten te duur zijn, kunnen inwoners ze niet kopen, dus dat hangt met elkaar samen. De fractie denkt bij verdienvermogen ook aan sociale ondernemingen, die creëren ook waarden, maar maken misschien wat minder winst in de klassieke zin van het woord. **PVV** stelt dat voorgesteld wordt alles in te zetten voor (voedsel-, landbouw-, energie-)transities, maar dat drukt de inwoners in de armoede. Wat bedoelen GS met gedragsverandering, moet iedereen naar het World Food Center om te leren dat we geen vlees meer mogen eten? Komt er een kroketpolitie? Hij betwijfelt of er draagvlak is voor klimaatbeleid, mensen willen er in elk geval niet voor betalen. GS lijken last te hebben van tunnelvisie, want terwijl het draagvlak afneemt zetten zij in op intensivering van de 55%, waar komt die impuls vandaan? Op de drie vragen is het antwoord van de PVV 'nee'. **PvdDieren** beaamt dat de impact van de provincie beperkt is. De vraag is dan ook hoe zinvol het is om de economie robuust te houden? Wel kunnen dat innovaties helpen bij de oplossing van maatschappelijke vraagstukken. Echter, veel economische activiteit heeft impact op milieu, dus soms kan iets zowel oplossing als probleem zijn. Hij herkent dan ook niet altijd de verbinding tussen economische kracht en maatschappelijke opgaven die GS leggen. Uit de Statenbrief bekruipt hem het gevoel dat we "wel klaar zijn" maar dat is toch niet zo? Zolang we nog niet volledig circulair zijn, is het nog niet af. **50PLUS** ziet wel de verbinding tussen economie en maatschappelijke problemen. Vraagt aan het college aan te geven waar in Gelderland aan innovatieve producten wordt gewerkt, en of dit op grote schaal op de energietransitie kan worden ingezet. Hoe moeten we de groei zien in de zorgsector, en de problemen in Arnhem-Nijmegen, hoe wordt de werkgelegenheid geborgd? Hoe verhoudt de verwachte groei in bijv. de landbouw zich tot onze klimaatambities? De **voorzitter** merkt op dat in deze bijdrage technische vragen voorbij kwamen en vragen die nu niet aan de orde zijn. Zij laat het aan de gedeputeerde over om al dan niet te antwoorden. **SP** herkent de kansen die geschetst waren, maar sluit zich aan bij CDA en GroenLinks: de focus ligt wel erg op het bedrijfsleven. We moeten ook de huishoudens, die volgens de SP van groot belang zijn voor de economie, verduurzamen. Ook vraagt zij aandacht voor creëren van echte banen met toekomstperspectief. Niet alleen in gesprek gaan met wethouders en bedrijven maar zeker ook met werknemers en vakbonden. Aanvulling voor doelstelling 3 (vestigingsklimaat): naast alle voorzieningen moet er ook aandacht zijn voor de hulpdiensten. Die staan onder druk, graag ziet ze die terug in de uitwerking. Een aanvullende vraag aan stakeholders zou dan ook kunnen zijn: wat houdt volgens u een aantrekkelijk vestigingsklimaat in? De **ChristenUnie** onderscheidt drie karakteristieken: waarden creëren, mensen verbinden en risico's durven nemen. De eerste twee zijn voorwaarden voor het duurzaam in stand houden van bedrijven. Het derde is het gevoelige snijvlak tussen politieke voorschriften, complexiteit van het dossier, urgentie en de manier waarop het gebracht wordt. Het begeleiden van ondernemers in hun transitie moet voorzichtig gebeuren. Hoe zorg je als provincie dat de bedrijven meegaan in wat wij willen? Slim, schoon en sociaal is dan het devies. Naast noodzaak is ook een vergezicht nodig, daar kunnen GS nu de boer mee op. Kunnen GS aangeven wat zij voor ogen hebben als effecten van de genoemde cross-overs, voor de huidige periode (en niet alleen voor 2030)? Daar ligt de grootste uitdaging: het MKB in de volle breedte meenemen. Hij kan zich vinden in de drie

Datum
16 januari 2020

Zaaknummer
2020-000434

Blad
3 van 4

doelstellingen van GS, en vult aan dat een organisatie als BOOST hier een aanvulling op kan zijn. **VVD**: we hebben in de vorige periode al een slag gemaakt, mooi voorbeeld is OnePlanet. Fijn dat het college die lijn wil voortzetten. Goed ook dat we de verbinding met de *Kracht van Oost* leggen. Belangrijk is ook dat we aansluiten bij de innovatieagenda van het kabinet. Vitale economie betekent dat mensen perspectief hebben of krijgen op werk, het belang daarvan had iets meer nadruk kunnen krijgen, net als inclusiviteit. Hij is wel tevreden met de focus op innovatie. Het antwoord op de drie vragen is ja. Minstens zo belangrijk: VVD kiest voor de focus, boven generiek beleid. Het sluit ook aan bij de vorige periode: meer de regie nemen. Bij voorkeur investeren met nationale impact. Het stuk ademt structuurversterking, daar is hij blij mee, maar hij wil wel graag meer een kennisagenda. Waar willen we de kennisinstellingen inzetten, hoe kunnen we onze eigen organisatie slimmer maken? Dat ziet hij graag terug in een vervolgstuk. **GroenLinks** deelt de wens voor een kennisagenda, maar dan wel met koppeling aan maatschappelijke opgaven. Daar is de **VVD** het mee eens. **D66** is blij met de focus, en met het betrekken van maatschappelijke opgaven. Ze mist wel de relatie met Onderwijs & Arbeidsmarkt. Bij OnePlanet was een mooie verbinding gelegd met het mbo, dat ziet zij hier ook graag terug.

Christianne van der Wal (GS) merkt op dat een doorontwikkeling is, meer keuzes en focus dan een visie. Spannend, want we zeggen keihard waar we de publieke middelen specifiek op willen inzetten. Gingen GS voorheen akkoord met een voorstel als het de economie maar versterkte (zoals familiebedrijven en starters), nu willen zij echte keuzes maken en 80% van de middelen inzetten op de missiegedreven innovatie. Dus betekent dat we niet of minder inzetten op dingen die daarbuiten vallen. Dat is nogal een keuze. Het betekent niet dat bijv. starters niets meer krijgen, als zij bijdragen aan de innovatie komen zij wel in aanmerking voor steun. Verdienvermogen: voor inwoners is dat een baan. Het betekent niet alleen keiharde euro's, maar ook waardecreatie. Het college heeft echter bewust gekozen voor het woord verdienen, omdat het met de missiegedreven innovatie de economie wil versterken. De discussie of maatregelen terecht of onterecht zijn, of klimaatverandering nu wel of niet bestaat wil zij losknippen van wat nu voorligt: een vraagstuk dat om een oplossing vraagt, omdat de rechter er een uitspraak over heeft gedaan. Dan moeten we dat toch doen op een manier waarop het bedrijfsleven er sterker van wordt? **PVV** vindt het tegenstrijdig om wel de klimaatdiscussie te parkeren, en niet het zogenaamde vraagstuk waar we voor staan. **GS** wil de discussie verbreden naar maatschappelijke vraagstukken op het gebied van voeding, van zorg. De **SP** vraagt hoe het college de oplossing van maatschappelijke vraagstukken wil inzetten voor economie. Is economie niet een middel? **GS** vinden dat economie een middel én een doel kan zijn.

GS willen de provinciale inzet focussen op de economie van de toekomst. Ze willen aansluiten bij het Rijk en bij Europa, zodat synergie, meerwaarde ontstaat, ook met gemeenten. Het project OnePlanet is een goed voorbeeld hiervan: één innovatief project waar alles in zit. Publieke middelen moet ook niet in één project blijven, of verzanden in een patent. Elke euro moet renderen voor Gelderland. De komende tijd gaan GS ook in gesprek met wethouders, bedrijfsleven, en ook met vakbonden. De gedeputeerde wil de input van PS echt allemaal meenemen in die gesprekken. Zij meldt dat *Kracht van Oost 2* na de zomer uitkomt. Ze verwijst ook naar opinie-artikel van GS in de Gelderlander: de tijd van ongebreidelde groei om de groei is voorbij, we hebben beperkte ruimte en dat vraagt om keuzes, om een balans. Maar voor de welvaart hebben we een robuuste economie nodig, en dat vraagt investeringen. En daarom kiezen we voor missiegedreven innovatie, dan snijdt het mes aan meerdere kanten. OnePlanet ontwikkelt nu een sensor om stikstofdepositie in een

Datum

16 januari 2020

Zaaknummer

2020-000434

Blad

4 van 4

weiland te meten, dan kan iedere boer dat zelf doen en is men niet meer afhankelijk van het RIVM. Het betrekken van mbo en MKB staat niet ter discussie. De focus ligt nu echt op food, health, energy en tech. Daar past geen doelgroepenbeleid bij. De gedeputeerde spreekt veel familiebedrijven en die staan daar ook open voor. De **ChristenUnie** vraagt hoe GS de groep wil benaderen van het gevestigde MKB die moeite hebben om mee te komen. **Christianne van der Wal (GS)** geeft aan dat ze dat op inhoud willen doen. Er zijn best veel MKB'ers die wat conservatiever zijn. Als ze daarmee tevreden zijn, prima. Als ze wel willen meedoen maar vastlopen dan kunnen we helpen. De focus wil niet zeggen dat we alles daarbuiten niet zouden doen. De gedeputeerde kijkt na of PS nog een evaluatie tegoed hebben van de afgelopen tijd. Er is wel een evaluatie van het organiserend vermogen. Het **CDA** wil weten welke effecten bereikt zijn op het gebied van circulair, internationaal, zodat we weten hoe we verder moeten. GS komt hier graag schriftelijk op terug. De **VVD** merkt op dat een evaluatie dit proces niet mag vertragen.

In antwoord op de vraag van **FVD** zegt de **gedeputeerde** niet bereid te zijn het coalitieakkoord te herzien. Mocht er een recessie komen, dan kijken we wat nodig is. **FVD** vraagt of een recessie niet juist een moment om zo'n akkoord open te breken, en dus van 55 naar 49% te gaan zoals ook landelijk is vastgesteld.

GroenLinks merkt op dat we een internationale economie hebben, en recessies vaak worden veroorzaakt door ontwikkelingen in landen om ons heen. **FVD** denkt dat het ook kan komen door maatregelen die Nederland neemt.

Christianne van der Wal (GS): Gedragsverandering is een voorwaarde voor transitie. Het betekent vooral dat we inwoners willen enthousiasmeren om mee te doen. Aan het pakket klimaatintensivering wordt op dit moment door GS gewerkt, dat volgt later. Kijkend naar innovatieve projecten, daar hebben we heel wat van: Fotonica, CITC, NXP, highmove, BOOST. Er ligt een koppeling met onderwijs en arbeidsmarkt en met zorg, ook daar is innovatie van belang (e-health, domotica). Risico's willen we natuurlijk nemen, dat is ook nodig, maar wel vanuit de profielen. OnePlanet is een voorbeeld van cross-over. Een kennisagenda kan inderdaad aanvullend zijn, maar vanuit missiegedreven innovatie.

Tweede termijn

PvdDieren is blij dat voor de gedeputeerde economie geen doel op zich is. Hij wil ook een lans breken om de evaluatie uit te brengen, met aanbevelingen die we dan ook opvolgen. Hoe kun je als provincie de regie nemen als je invloed beperkt is? **GroenLinks** vindt dat dit stuk goed de richting aangeeft. Zij vraagt nog wanneer dit onderwerp terugkomt in PS. Het **CDA** wil toch vragen de eerste doelstelling aan te passen, zodat helder wordt wat met 'verdienvermogen' bedoeld wordt.

Christianne van der Wal (GS) heeft niet gezegd dat economie geen doel op zich is. Wel dat ongebreidelde groei (groei om de groei) geen doel op zich is. We hebben economie nodig, om de welvaart op peil te houden. Over het woord verdienvermogen: ze wil het woord waardencreatie toevoegen. GS gaan nu volop in gesprek met de buitenwereld, bijv. alle wethouders economie om te kijken of ze kunnen aansluiten, maar ook met andere stakeholders. GS kijken welke instrumenten ze kunnen inzetten. Het economisch programma komt vóór het zomerreces naar PS, en verder rapporteren GS via de P&C-cyclus.

Resultaat beraadslaging en sluiting

De voorzitter constateert dat deze Statenbrief voldoende besproken is en sluit de vergadering om 12:25 uur.